Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Raadsinformatiebrief Beschermd Wonen

Geachte leden van de raad,

Met een raadsinformatiebrief van juni 2023 (op de raadsagenda van 26 september als ingekomen stuk) informeerden wij u met een raadsinformatiebrief over de regionale ontwikkelingen in het kader van Beschermd Wonen (BW). In die brief meldden wij u dat de colleges van de tien samenwerkende gemeenten werken aan regionale financiële afspraken om de overgang naar de nieuwe situatie per 1 januari 2025 te maken. De afspraken zijn ook daarna nodig om financiële risico's in de eerste jaren na de overgang gezamenlijk op te vangen. De gemeenten werken de komende jaren aan de opbouw van lokale voorzieningen om hun eigen inwoners zoveel mogelijk in de eigen gemeente een beschermd thuis te kunnen bieden. Bovendien dienen een aantal voorzieningen voor Beschermd Wonen regionaal in stand te worden gehouden.

Tot en met 2024 ontvangt de gemeente Arnhem als centrumgemeente nog de volledige Rijksuitkering Beschermd Wonen. Vanaf 2025 wordt de rijksuitkering over een periode van tien jaar op basis van objectieve criteria herverdeeld over alle gemeenten. Uitgaande van de geleidelijke uitstroom van de huidige cliënten, daalt het historische budget dat de centrumgemeente Arnhem nu ontvangt, naar nul. Tegelijk bouwt het nieuwe budget op voor alle gemeenten, naar een nieuw niveau. Dit totaalbudget zal voor de regio Centraal Gelderland na tien jaar lager zijn dan het huidige budget dat de gemeente Arnhem ontvangt, maar voldoende om beschermd wonen en beschermd thuis te financieren.

Inmiddels zijn de gesprekken afgerond, en hebben de colleges ingestemd met het definitieve voorstel. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de gemaakte afspraken. Algemeen uitgangspunt voor deze afspraken is dat de nieuwe wetgeving met betrekking tot Beschermd Wonen ingaat per 1 januari 2025.

De financiële afspraken hebben betrekking op:

a. Regionale financiële afspraken voor de jaren 2022, 2023 en 2024.
b. Regionale financiële afspraken voor de periode 2025 – 2034.
c. Afspraken over onderlinge solidariteit en risicobeheersing.

a. Regionale financiële afspraken voor de jaren 2022, 2023 en 2024:

De regiogemeenten bereiden zich voor op de overheveling van de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen en Beschermd Thuis. Hiervoor ontvangen zij tot en met 2024 nog geen eigen middelen. De gemeente Arnhem draagt vanuit de Rijksuitkering die zij als centrumgemeente ontvangt, tot en met 2024 bij aan de voorbereiding op deze nieuwe situatie. Daartoe stelt zij zogeheten 'ambulantiseringsmiddelen' aan de gemeenten in de regio beschikbaar. Daarmee bouwen gemeenten voorzieningen op om hun eigen inwoners zoveel mogelijk in de eigen gemeente een beschermd thuis te bieden. Ook neemt de gemeente Arnhem de gemaakte kosten voor de zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking over de jaren 2022, 2023 en 2024 voor haar rekening. Arnhem ontvangt als centrumgemeente ook budget voor de secundaire kosten van een cliënt in Beschermd Wonen, zoals een uitkering, vervoerskosten, schuldhulpverlening. Deze secundaire kosten worden vergoed aan de gemeente waar de cliënt beschermd woont. Als laatste vergoedt de gemeente Arnhem de

kosten van de regionale programmaorganisatie vanuit het centrumgemeentelijk budget.

b. Regionale financiële afspraken voor de periode 2025 – 2034

Vanaf 2025 is er een strikte scheiding tussen bestaande en nieuwe cliënten Beschermd Wonen. Alle kosten voor bestaande cliënten, zowel (primaire) zorgkosten als (secundaire) bijkomende kosten komen voor rekening van de gemeente Arnhem. Hiervoor ontvangt de gemeente Arnhem de komende zes jaar, in geleidelijke afbouw, vanuit het Rijk een budget gebaseerd op het historische budget. Nieuwe cliënten vallen onder financiële verantwoordelijkheid van de eigen gemeente, ook als deze cliënt ergens anders beschermd gaat wonen. Ook alle overige kosten komen voor rekening van de gemeenten in de regio. Uitzondering hierop zijn de kosten voor een Regionaal Expertise Team voor de toegangen. Deze kosten komen tot en met uiterlijk 2027 voor rekening van de gemeente Arnhem.

c. Afspraken over onderlinge solidariteit vanaf 2025

In de Kadernota hebben de gemeenten uitgesproken te streven naar een voor alle gemeenten geleidelijke overgang. Daarom willen de gemeenten ook afspraken maken over solidariteit. Solidariteit heeft, zo is in onze regio afgesproken, betrekking op het gezamenlijk opvangen van onverwacht optredende financiële tekorten bij gemeenten ten aanzien van de kosten van beschermd wonen en beschermd thuis voor nieuwe cliënten. De gemeenten dragen de financiële risico's gezamenlijk gedurende zes jaar vanaf het moment van ingaan van het objectief verdeelmodel. Dit is de periode waarin het historisch verdeelmodel wordt afgebouwd.

Een tekort kan optreden wanneer het aantal cliënten negatief afwijkt van de prognose waarop de rijksuitkering die de gemeente ontvangt, is gebaseerd. Omdat het budget stapsgewijs wordt opgebouwd, is het risico op een tekort in de eerste jaren het grootst.

Onderlinge verrekening

Wanneer een gemeente met een tekort wordt geconfronteerd, dient deze gemeente ('tekortgemeente) een verzoek in tot compensatie van het tekort en besluiten de gemeenten over te gaan tot een onderlinge verrekening. Er zijn afspraken gemaakt over de procedure en het objectief verdeelmodel dat we hiervoor gebruiken. Daarbij geldt dat er bij een andere gemeente door deze onderlinge verrekening geen tekort mag ontstaan. Ook de gemeente Arnhem kan op basis van deze methode een tekort hebben. De gemeente Arnhem zal dit tekort volledig compenseren vanuit het historisch budget dat zij de eerste zes jaar nog ontvangt.

Goede monitoring is randvoorwaarde

Een goede monitoring is randvoorwaarde voor de uitvoering van deze afspraken. De komende tijd wordt hiervoor een plan uitgewerkt. De bedoeling is om door middel van een halfjaarlijkse monitor waar nodig te kunnen bijsturen. Wanneer zich in een of meerdere gemeenten onverwachte scheefgroei voordoet, gaan we hierover in gesprek. Bij deze gesprekken wordt het Regionaal Expertiseteam betrokken om te beoordelen of en hoe de scheefgroei kan worden voorkomen. Zo proberen we een voorzien tekort tijdig om te buigen.

Tussentijdse evaluatie van de afspraken

Uitgangspunt voor de solidariteitsafspraken is dat het om een tijdelijke situatie gaat. Naderhand zal een gemeente een onverwacht tekort zelf moeten opvangen. De solidariteitsafspraken gelden daarom voor de eerste zes jaar vanaf het moment van ingaan van het objectief verdeelmodel. De solidariteitsafspraken worden na vijf jaar aan de hand van nader te bepalen criteria geëvalueerd, tenzij de gemeenten aanleiding zien om de afspraken eerder te evalueren.

Wat kunt u van ons verwachten?

De financiële gevolgen van deze afspraken zullen wij verwerken in de begroting 2024-2027. Voor zover dit de jaren 2022 en 2023 betreft verwerken wij deze afspraken in de jaarrekening 2023 (of tussenrapportage / bestuursrapportage 2023).

Daarnaast bereiden wij, zoals eerder aangekondigd, een samenwerkingsconvenant voor waarin deze afspraken samen met andere afspraken over de regionale samenwerking rondom BW zullen worden vastgelegd. Wij verwachten u dit convenant voor het einde van het jaar 2023 ter kennisname te kunnen toesturen. Tegelijk werken wij, zoals in vorige brief reeds vermeld, door aan de voorbereiding en de implementatie van het nieuwe beleid voor Beschermd Wonen en Beschermd Thuis in de regio.